

Sindlustame linna ja maavahelise sideme majanduslikku alust.

Et tööstuse saaduseid talupoegadele kättesaadavaks teha, et kindlustada talupoegi tarvilise inventaariga ja esimese tähtsuse tarbeainetega, alandas meie tööstus viimase ajal õige tuntavalt oma hindasid.

Seda hindade alandamist tööstuse poolt ei saanud aga talupojad täieliselt tunda. Kaubanduse aparaat liias liiga kõrged hinnad müüjatele kaupadele juure, mille tagajärjel hinnad talupoegadele ikkagi kõrged olid ja talupoeg paljude asjade muu- reitsemisest loobuma pidi, mida tal küll hädasti tarvis oli, kuid mille hinnad üle ta ostujõu käisid.

See väikesel määral müügi hindade kerkimine tuli sellest, et järjelt arenenud põllumajandus ikka suuremaid nõudmisi linna tööstuse saaduste järele avaldas. Aalamata, et meie tööstus järjelt ebeneb, ei suutnud ta aga siiski turunduseid täieliselt rahuldada.

Selle tõendusena saame meie maalt rohkemini tõendeid. On juhtumisi, kus küla sepp mõne puuda raua järele mitukümmeend wersta tubermangu linna peab sõitma, sest lähemalt kufagilt raua ei saa. Mis sarnase voo juures raud maksma läheb, on arusaadav. Selle tagajärjel ei saa sepp linna raua tarvitada, vaid otsib koha pääl wanu rauatükke üles, mille kaitumise temalt 4—5 korda rohkem tööd joudu nõuab ja muudugi parandatava asja sedawõrd kallimaks ajab. Ja selle tõttu käib talupojal ka wana põllutööriista parandamine üle jõu, kõnelemata juba uue ostimisest. Ja kahjuks peame ütleva, et see mitte ainult raua kohta ei käi, vaid enamasti kõikide linna tööstuse saaduste kohta.

Müüd, kus meie tähtsamaks ülesandeks on „filmad küla poole“, kus meie hulgaliselt asunud sideme kõvendamiseks linna ja maa vahel, peab meil ühelt tähtsamaks ülesandeks olema üldtähendatud puuduste kõrvaldamine. Meie peame abinõud tarvitusele võtma, et talupoeg tööpoolest teemale tarvisminemaid linna tööstuse saadusi saaks ja et need saadused ka hinna poolest talupoegadele kättesaadavaks oleksid. Neid ülesandeid peavad linnatöölised teostama kahel tee: 1) tösta tööstuslikult viimase võimaluseni, mille kaudu tööstuse saaduste hindasid veel rohkem alandada on võimalik ja 2) kõvendada kooperatsiooni, seda kaubanduslikku aparaati, mis otsekoheks vahemehets peab olema töölise ja talupoja vahel, peab esimesele odawa hinnaga muretseda igapäevaseks eluks tarvisminemaid põllumajanduslikke saadusi ja teisele majapidamiseks tarvisminemaid tööstuse saadusi. Neid ülesandeid teostades peab töölise kindla majandusliku aluse sideme kõvendamiseks linna ja maa vahel.

R. T.

Reedu piinakambritest.

Kodanluse uueaja intwiisioon.

Moskwa „Pravda“ trükkis ära kirja Reedumaalt nende koleduste üle, mis walitsemad Reedu piinakambrites.

Päale Tallinna töölise ülestõusmist läbi Reedus walitsemis kulakuline-ujuwendade fidefond hädakisa enese jaatuse eest. Millegi põhjal otustasid Reedu walitsemisõimud, et ülestõusmine peab puhkema kõl wastu uut aastat.

Kownosse loondati po'itjejalgal, kõigis riiklises ajutistes pandi üles kuulipildujad ja korraldati sõjalised tagawarad. Läbi wiidi enam kui kaksjada läbiotimist, kuid midagi ei ole leitud. Wiimase kase kuu jookul on üle Reedu läbiwiitud masfiliised läbiotimised ja on arreteeritud sajad töölised ja talupojad. Ei ole enam neid kuhugile mahutada. Wangimajades ei ole ruumi. Et Reedu kaitsepõlitsi piinab arreteeritud mitte inimlikul kombel, ei wõi meid imestama panna, sest meie teame mis on walge terror. Mingisuguseid andmeid töölise ja talupoegade masfide arreteerimiseks Reedu kaitsepõlitsil ei ole. Aga kui ei ole andmeid, arutab jesuiitne mõte, kes walitseb Reedu riigiparaati, siis on sarnased tarwis otsta. Algamad kaksjed.

Katjealuseid, kes midagi ei aima, sunnitakse kätte wõtma kaste metallist pulka ja samal ajal kinnitakse need elektril ketiga. Ohwrid käd tõmbawad raudpulkade ümber krampidesse ega saa eneste käsi wabastada. Algab kuradilik mõng. Ülekuulatavale panakse ette küsimusi ja kui tema ei anna tarwilist wastust, suurendatakse elektrivoolu.

Walge terrori metjilused.

Kui kaskaja intwiisitorid (piinajad) rebiid eneste ohwite wälispidist kaha, siis täna sed timukad lajewad oma tulised tangid, elektrivoolu näol, inimese kehase, rebiwad fudant, wigastawad pääaju, wenitawad ja rebiwad laiali musliid.

On teada mitmed jarnased juhtumised, kus nende kaskete tagajärjel hulluksimemist ette tuleb. Elektrivool ajab paiste kõl musliid, toob esile krampid kõigis kaha musliites, ta teeb kaha niimõrd fangels, et katjealused päale proowimisi ei saa oma kaha firkels ajada. Rõnda nagu kaskajal „nõiad“ tunnistasid eneste läbiotimist kusraditega, nii ka annawad Reedu wangikodades wawelejad ohwrid uskumata tunnistusi. Kasketoa kõrwal istub profurdör ja ohwer, kes andis tarwisminemata tunnistusi, wiiake tema juure, et see annaks „wabatahtlikult“ — kordaks oma tunnistusi ja kirjutaks alla ülekuulamise protokollile. Reed ohwrid aga, kes seda ei anna, waatamata piinamiste päale, wiiake igapäew uuesti ülekuulamisele, elektrivoolu alla.

Rõnda kannatawad nädalate kaupa rida töölisi ja talupoegi Schawelski ja Wilkowijski piinakambrites. Wiimajal ajal on tarwitusele wõetud uus piinamise abinõu. Ohwrid wõetakse riidest lahti ja tehakse neile kõhu „masjaaschi“. See „masjaaschi“ seisab selles, et toorete, häkililiste ja tugevate pressimistega surutakse kaha aega ohwri kõhu päale, mis wäljakannatamata walu esile kutsub terwe kaha. Sälgi aga järele ei jää.

Kodanluse maalt.

Walge terror Jugo-Slaawias.

Wiinist, 5. weebr. Jugo-Slaawias (endine Serbia) algawad 8. weebr. parlamendi walimised. Ühenduses sellega kaswab üle maa walge terror. Töölise ja talupoegade masfiliised arreteerimised, keda kahlustatakse kommunistliku partei ja Raditschi töölise partei poolehoidus, ei wähe.

Walitus teatas ametlikult, et kui walimised ei anna tarwiliste tagajärge (i. o. kui waatamata walge terrori päale parlamendi ei pääse walitusele meeldiw enamus) siis läheb seisuford Jugo-Slaawias weel terawamaks. Rõutakse palju uusi elusid selles, et maal rahu jalul hoida. Neäranis kriipsutab Jugo-Slaawia pääminister Raskitschi alla, et mingisugust wabadust meie ühtsistele maafondadele ei anna.

Salas ja kaitsepõlitsi toetawad fassifiliste rõõwjalke, kes petjawad ja surmawad

kommunistid ja Raditschi talupoegade partei aktiivseid tegelasi. Jugo-Slaawia walitus wiib läbi walimise hoogtõd loofungi all: „Wõitlus enamlusega“.

Posti konwentšioon Persiaa.

Teheranist, 5. weebr. Persia parlamendi kinnitas posti konwentšiooni S. R. W. Liidu ja Persia wahel.

Misjuguine wõib tulewiku jōda olla.

Parisiist, 5. weebr. Prantseje parlamendi jaadil Lettenges teatas, et temal läks korda teada saada, et Saksamaal on üles leitud sarnane keemiline abinõu, mis wõib mõne tunni jookul häwitada terwe linnad ja strateegilised punktid.

Prantseje föjaminister teatas selle kohta, et ta sellest midagi ei tea, kuid ta wõtab abinõud tarwitusele, et teada saada sellest hädasohtlikust abinõust.

Nõutogude maalt.

Baku tulekahju likwideeritud.

Bakust teatatakse, et tulekahju, mis tekkis purtsaewu fontaanist nr. 52 kuendas Bibi-Giaati tööhäru, kustutati täna kell 7,30 min. aur ja wee abil.

Mafu fergendujed waestele.

Kommisjoni ringhoidul Wolõnias andis Ukraina kasktõideasatwa komitee esimees jm. Petrowski näpunäiteid fuhkrumafju fergendamiseks wawematele. Eraldatud on eriline tagawara abiandmiseks waeste majapidamistele ja maf u wähendamisest ühtsistele talupoegadele.

Willi ja juurewili Leningradile.

Rahanduse osakonna woliniil ja riigipant asfigneerisid 1 miljon rubla terawilja ostmiseks ja 230.000 rubla juurewili tarbeks. Põhja-Saane ringkonna rahanduse osakonna woliniil wõttis aktiivselt oja terawilja ja juurewili ostimisest Leningradile.

Sinnata sõit loomaarstidele.

Loomaarstidele-ülewaatajatele, kes kutjutud raubteejaamade poolt raubteel wewawate loomade ja toore loomatoitude järelewaatamisele antakse kaskkoha otseje põhjal fegu 1925 a. jookul wabr sõit jaamast, kus elab ning kuh järelewaatustele sõidab. Dokumendiks hinnata sõiduks edasi ja tagasi on jaamaülema telefoniline kutsje.

Pliiatfütööstuse suurendamine.

Et turul mērgata on suurt pliatfite puudust, otustas Moskopoligraaf oma pliatfütööstust suurendada. 10.000 grossi asemel fuus walmistab tema nüüd 100.000 grossi.

Kurortides alandatakse hinda.

Kurortide pääwalitus alandas kurortides wõotide (kohtade) hinda 158 rubla päält 120—130 rubla fuus.

Wõetakse rida abinõusid tarwitusele, et kurortides arstimisi odawamaks teha töörühwale, erilist tähelepanu pööratakse liisatulede wähendamise ja suurema arwu haigete wastuwõtmise ja läbilasfime wõimaluse päale. Selles otstarbeks tunnistatakse tarwiliseks riigi eelarwesse wõtta abirahadeks 500 tuhat rubla ja pantadest laenufid anda 600 tuhat rubla 9 kuu päale.

17 miljoni rubla töölise majade päale.

Iwanowo - Woznessenski tubermangu majandusorgaanid töstasid wälja töölise majade ehitamise plaani eeliseiwaks hooajaks. Rende töõde üldine summa oleks 17 miljoni rubla, millest summast annab fütööstuse trusi 11 miljoni rubla. Suur oja sellest summast läheb elumajade ehitusteks töölisele. Päale töölise elumajade ehitatakse weel koolid, klubid ja rinnaalaste jõumeb.

Maatera surm.

Kas huffume meie sabaga tähega kottupuntumisel?

Ulemalpool tõime näituse, kuidas kaks ilmakeha pōrtasid, mille tõttu palawus neil õusis mitme tuhande kraadini, ja nad selles palawuses otja said. Kuid on weel teisttuguseid wõimalusi huffasamisteks.

Mäitaks sabaga täheb?

Sabaga tähe gaasitaoline „saba“, kui läbimõõda 1.500.000 kilomeetrit, läheb maatera õhupõrtoonast läbi 6½ tunniga. Tulekahju laotuks sarnasel korral kiiresti meie planeedil, õh lõõks teema nagu peeter, mis täidetud punashiga. Temperatuur tõuseks miljonites kraadidesse. Ohus fialdum hapnit oleks tule tekitajaks. Merede foorwaks wälja wõlinit. Mõlileid müristamisi wõime sel puhul ette kujutada!

Maatera oleks ümbritsetud sabaga tähe „sabast“ ja keerleks selles hirmjas gaasfääs. Maa õhujäämused muutuks hügla tulekahjuks, ookeanid keefid, täites õhu weeguafiga, taawast sajakd teema wihma, galpool wälguks äite, tulepilwed wõitlekid weega, müristamine muutuks maruliseks hulumiseks ja kerakujulised walgud lõõksid maateraft lahti uusi ilmakehafid.

Sel juhul huffuts inimfond tule ja meie planeedi põlemine oleks suurepärast etenduseks Marfi ja Weenuse täheteadlastele.

Sabatähe füsifihapendi segumine maatera õhuga, ka siis, kui see sunnits mitte-lähehade kottupuntumise tagajärjel, tooks kaja üldise were mürgitamise.

Ka sel korral, nagu eelmistelgi juhtumistel, oleks huffumine paratamatu ning kiire.

Hapnifu wähenemine jurnats kiiresti kõl olemusef, kes endasse jurnatoomat õhku neelawad. Sarnane juhtumine oli Indias 1857 a.

146 wangi oli sõja ajal paigutatud faali, kus õhku wõis uuendada ainult wäikeste afnakeste läbi, mis awanebid rõdule. Wammatus walbas kiiresti wangiisid, kes tundsid kirjelamatut janu ja katusid üleni higiga. Tuule sunnitamisteks hakkasid wangiid lehwitama riittega, siis, olles poolalasti, heitfid nad end kiiresti põlwili pōrandale ning tõusid jälle üles, hoides käsi kõrgel. Kuid peagi nõrkisid paljud ning langefid maha, et enam ilalgi tõusta. Ei mõõdunud nelja tundigi, kui kõl wangiid wawelefid hirmjas surmaesfies piinas. Kui mõne tunni pärast ufied awati, olid elus weel ainult 23 inimest ja needki mõistuse kaotanud.

Sabagatähe õhufond neelaks, tuues endaga kaja wõrdlemisi wäikef määral füsifihapendit, maa hapnifu. Sellega katleks inimstes were ringwõol ja mõne tunniga häwifekfid kõl elawad olemusef. Ri jannits üldine häwifemine lammatakse tagajärjel.

Sabagatähe keemiline koosseis ei ole

weel lõpulikult tindiaks tehtud. Sellespärast wõib ka olla, et mõni neist, kottupuntudes mcaga, neelab endasse hapnifu asemel lammastifu ja suurendab sellega maatera elanikkude kōphude, jūdame ja aju tegewust.

Sarnasel korral tunnefid kõl inimesed täielist rahuldust. Kõl olefid õnnelikud ja kõl waldaks imeline elurõõm. Ei oleks enam kurje, kadadaid, rahulolematuid. Elu tunduks paradiisina. Sarnane juur rahuldustunne areneks edasi pädapöörifawaks rõõmuse ja kõl inimesed muutufid sõbralikfudeks, lobifewateks ning hakkasid laulma ja hõisama. Siis, nagu arawõitmatu tõuke läbi, ühifekfid kõl mehed ja naised tantfuts. Arritus muutuks üldiseks joowastuseks, rõõm joumiseks, selle järele, kuidas wäheneb õhus lammastif. See jannits niifana, kui fogu inimfond muutuks huffumeesfere hulgats ja kõl orgaanilised fuded põlekfid ära hapnifu fülluses.

Meie maatera huffuts siis huffumeesfujes.

Kas wõib maatera huffuda weepuntuse läbi?

Rahwaste muinasjutud rõõghwad weepuntustest, mis kõl elawa looduse häwifatanud. Kui sarnased uputusjed on kunagi olnud, siis olid need ainult teatud maakohtades, näituseks Wähemere lõunafida kallastel. Sarnane weeputus on korra ka muistfel ajal häwifatanud Atlandiida, kus ookeani lained uputasid oma

alla rahwarikkad tasanfidud ja suured linnad.

Teadusliku teooria järele wõib üldine weeputus meie maatera tabada ainult jargumistel tingimustel:

Mannermaad alanefid merepinnaaga wõrdlehes. Wihmad, lumefajud, tuuled, tornid ja maawõrijemised ühifekfid, et lõhkuda mägede tolmats. Kõl jōed ja weewoolud wiilfid maatera pihunerud osad ookeani, mille pind tõuseks. Kõlge-tõmbejoud püüaks kõlde tasanfada.

Sarnane on nähtawasti praegu oluford Marfil.

Kõl jōgede füstecmid kannawad iga aasta 230.000 kantimeetrit weit meredesse. Selles wees fjalab umbes 10 kantfifomeetrit maatera kõljest lahtihutud ollu. Kogu kuttwmaa on foffu 145 miljoni kantfifomeetrit fuur ja ulatab kaskmifelt 700 meetrit üle merepinna.

Päale jōgede wee lõhub maatera weel merebe lainetus, uhtudes 2—3 meetrit kallast ühe aastajaja jookul. Kuulka geoloogi De Zamparan'i wäljaarwamiste järele, kui tegutsefid alalnimetatud jõud, huffutsfid kõl mannermaad nelja miljoni aasta pärast ja inimfond leiaks furma wees.

Päale alalkirjelatud üldise uputuse on wõimalik weel ofaltjed manwermaade uputusjed.

Kas ootab elanikke jōds fülamine?

Maailma lõppu wõib kõige tõendõlile-malt ettefjutada fülnamihes.

S. N. W. Liidu uned rikkused.

Määratud rauamulla lademed Kuresti kubermangus.

Kuresti kubermangust hiljuti tagasi tulnud Kuresti magneet-anomaali uurimise komisjoni juhataja liige ja peainsener N. J. Himmelfarb seletas käesoleva tööde kohta järgmiselt:

Seni on uurimise tööd tehtud rohkem ühtlasajaliselt Stihigri raioonis 11¹/₂ kilomeetri ulatuses ja on leitud kivistetaolisi lademeid, millede juures 223¹/₂ meetrit, milles sisaldub 30 kuni 46% rauda. Staro-Öskolski raioonis, mis on Stihigrist 90 kilomeetri eemal, on viimastel nädalatel ka rauamulla leitud.

Eeloleva tagavarade analüüs andis veel suuremaid tagajärgi kui Stihigri oma, kus juures see rauamull on väga harvane Krimorovski rauamulla parematele sortidele. Kõik oletused annavad loota, et siin rikkalikult kõrgemaarvulised rauamulla lademed peituvad.

Üldse on siin puuritud umbes 6 tuhat meetrit puurauke, kusjuures kõige sügavam auk on 690 meetrit.

Raua tagavarad, juba ettevalmistatud uurimise piirkonnas, kui meie rauamullas keskmiselt 35% rauda arvame, 500 meetri sügavuselt puurides, teevad Stihigri raioonis välja 70,3 miljardi puuda. Kuid selle juures tuleb meeles pidada, et jama- ja magneetiliselt nähtu on tähele pandud veel lõuna ja põhja pool 40—45 korda suuremas ulatuses, kui uurimise all olev Stihigri raioon. Nii on täieline põhjus oletada, et raua tagavarad Kuresti kubermangus on määratud.

Olema eeloleva järele, mida seadid kogu riigis eriteadlased prof. N. W. Terpigorevi juhatusel, võib neid kiitjaid tululiseks eksploateerida jelleks suuremat kapitali mahutada. Ja siin saadav mull võib oma hinna poolest täiesti võistelda Krimorovski ja teiste valmistasega.

Mina arvan, et meie peame, kõige oma optimisismi juures ei suuda veel täiesti hinnata Kuresti rauamulla määratud tähtsust S. N. W. Liidu majanduslikus elus tulevikus. Mina ei kahle, et meie maa loodustel edenevise tingimustel muudab Kuresti rauamull täiesti Kesk-Venemaa majandusliku elu ehitust, muutes juba osa suuremaks metallitööstuse keskuseks maa-ilmast.

Kumvarjutus.

8. veebruaril kell 10 kuni 12¹/₂ õhtul, kui ilm selge, on näha Leningradis kumvarjutust. Kuu faaktasid kinni 3/4. Waadeldes võib asfirooniliselt sünnimisi objektooriumides: Maailma teaduse ühijuses, Torgowaja 25 (maks 20 kop.), Refrasiowiniim. Haridusmajas, Tambowski 63 (maks 10 kop.).

Maatera pind, mis iga aastajaga itka enam ja enam taseandub, kaotab ühes sellega oma mee tagavarad. Kuid wegi on eluline oia elu alalhoidmisel ja kõige tähtsam kliimaatilise tegur. 200 molekuli lämmastiku ja hapniku päale tuleb üks molekuli vett, kuid see ainuline molekuli omab 80 korda suurema jõu päiteise soojuse alalhoidmisel kui 200 nimetatud molekuli.

Wearu molekuli wähenemise järele, waatamata hapnikust, muutub imee maatera päiteise kõrbe. Suunamaad kaotavad oma soojuse, mis neile elu võimaldab ja nende maade kliima muutub jamaajaks, kui juba on praegu igawese lumega kaetud maatera aabade ümbrustond. Vihawa taimeid, lillede, puuwiiljade, wiinamarjade ja kõrwiljade ajemele, kihawa elu, koihewate kõrbe, jõebe ja järwebe ajemele tekib meie maakeral jäine kõrbe. Taewaruumi temperatuur on 273° alla nulli. Sarnaselt muutub ka temperatuur meie maakeral wearu häwinemise tagajärjel.

Sarnane on kahtlemata kord maatera lõpp, see on veel sellepärast tõenäoline, et ühes wearu wähenemise ja kahaneb ka hapniku ja lämmastiku hulk maatera õht-konnas. Hapnik läheb tähtsapanematast kõrgise hapenditesse, mis sünniwad alataja maapinnal; lämmastik kaob taimeidesse ja maasse ning ei muutu koi uuesti gaasipinnaks õhuks. Atmosfäär tungib jär-järult ookeanidesse ja maapinna sügawusse ning wäheneb aastajade jooksul.

Gestlased S. N. W. Liidus. Haridustöö Eesti asundustes.

Haridustöölise konverents.

Opaarino teise astme kooli juures peeti ära raiooni haridustöölise konverents. Konverentsist võtsid osa umbes 30 haridustegelast, sellest suurem osa kooliõpetajad. Pääle nende olid koosolekul raamatukogude ja lugemistubade juhatajad.

Kooliõpetajate täiendamise küsimust harutades tõusis päewakorrale kindla tööplaani tarwilikkus, kuna töö muudu soowitawaid tagajärgi ei annud. Otsustati edaspidijärgi töötamisele seadida kogu järjekindlalt tööplaani, kuna täiendamistöö üldine juhatus loodud raiooni kooli teise astme kooli juhataja kätte.

Aruanded töö kohta kohtadest näitasid, et mõned haridustegelased pole haridustegewuse põllul opanud ajada tarwilist liini.

Nii mõnedelgi kordadel on ühest või teisest ülesandest ühe mindud süwenemast, päälisandest, normaalselt.

Konverentsil wiibija koolide inspektor toonitades juba küsimust, kriipsutas alla, et haridustegelane peab olema tööga eesmärgiks teistele, nende õhutamiseks etteotsetele ja hariduse tegelane ei tohi kunagi jääda ainult külmaks päältwatajaks.

Praegune haridustegelaste palgamäär on võrdlemisi rahuloldaw.

Tulewikus soowikume loota, et üksi asunduste haridustegelastest ei jääks wõõraste ümbruskonnale ja elule, ei jääks nagu wõõrasteks Jeruusalemmas, kes ei tea, mis siin neil päewil sünnib — (tarwitades j. m. Pöggelmanni sõnu).

W a l g e.

Raamatukogu eestikeelse osakond tarvitab täiendust.

Eht saab hariduskommisjariaadi Eesti sektsioon aidata.

Opaarino raiooni raamatukogu töötab praegu kahe töölise, kelledest üks eestlane, teine wenelane.

Uue juhataja tööleasumisega paranes raamatukogu seisukord märksa. Korda seatud raamatukogu omandas koguni teise wälimuse.

Raamatukogu juures töötawad ringid: poliitiline, põllumajanduslik, usuvastane ja teised.

Wenelaste raamatute fugu on kaunis rikkalik, kuna nusi saadeti uuema kirjanduse aegajalt juure tuleb.

Waeue jellewastu on eestikeelse osakond. Mitme wiimase aasta jooksul on juure tulnud väga wähe.

Puuduwad uuemad eestikeelse kirjanduse tooded.

Kohalikel organisatsioonidel puuduwad sellekohased summad kirjanduse muretsemiseks.

Eht wõiks siin hariduskommisjariaadi Eesti sektsioon kuidagi appi tulla.

Koolid said siin teatava arwu emakeelset koolikirjandust, eks tule mõelda ka raamatukogude ja lugemistubade pääl?

R. W a l g e.

Haridusring, laienda oma tööd.

(Eesti asundus Abdrasf, Bafskiriias).

Meie noor haridusring "Wababus" on väga energiliselt ja hoolikalt tööle asunud, aga kahjuks liiga ühehüljelisel, õigemini ütelda töötab meil harringi draama sektsioon ainult (eht küll wiimane veel moodustamata on). Kõige pääl ringi ajutamist pandi järgimööda 8., 14. ja 19. jaanuaril 3 näitepidu toime.

Kõik kolm näitemängu läksid kaunis rahuloldawalt läbi ja leidsid publikumi poolt kiiduwaldust.

Pääle näitemängude olid ilulugemised, efimefid laulukoor ja keelpillide orkester, wiimane on õige rahuloldaw, sest meie noored peawad muusikast suurt lugu. Laulukoori ei wõi küll ülistada, aga etteandend olid rahuloldawad. Ka ilulugemised (mõned) tõmbasid oma pääl iisärast tähelepanu oma rewolutsiooniliste ja

omasepitsetud satüüriliste "tõmbe" salmitutega.

Kiituwääriliselt läbiwõidud näitemängud andsid noortele veel enam julgust ja hooa ka edaspidisele tegewusele lawastuste alal.

See kõik on väga ilus ja kiiduwäärne töö, aga meie ei tohi anduda ainult ühele (näite sektsiooni) tegewusele, nagu see praegu on, waid meid ootawad veel teised tööd.

Tööülesandena oleks: kirjanduse ja põllumajanduse (ka näite) sektsioonide moodustamine ja siis veel teiste wäiksemate ringide asutamine.

Ainult jamaajel wiisil wõime meie wõtta ja edasi jõuda kultuur-hariduslikul wäerinnal.

"S i r i j u s".

Kohust kooli vastu tuleb täita.

K a s e i w ö i k s j a a d a u t k o o l i r u u m i ?

(Kamenka asundus, Jaroslawi kub.).

Kool töötab 27 laplega. Kooliõpetaja katseb võimalust mööda uut "komplekset" tarwitada, et lapsi mitte mehannistest kuulajateks teha.

Kooliruumi on väga wana, madal ja ei wasta koolile. Gestikeelised õpeabinod puuduwad täiesti (wenelastele on olemas), nende muretsemiseks on pööratud Eesti Kirjastuse Ühijuse poole.

Asunud on kooli vastu leiged. Nad peaks energilisemalt kooli tööle kaasa aitama, — kooli hoone korda seadma, puud ära wadama jne.

R ö g e.

Wõtte klubi tööst energiliselt osa.

(Kamenka asundus, Jaroslawi kub.).

Astast kaks tagasi organiseeriti siin kooliõpetaja eestwõtte klubi. Wõõdunud klubi töö on nõrk olnud. Kuid nüüd hakawad asunud klubi tähtsusest aru saama ja töö edeneb. Töötawad laulu- ja näiteringid, organiseerimisel on poliitring. Kaks efimefi ringi töötasid rahuloldawalt. Asutati ka raamatukogu, kuid raamatuid on wähe. Ajalehti ("Edasit") käib 3 ekf., "Draft" 1 ekf.

Klubi tulewiku wäljawaated on rahuloldawad. Soowitaw oleks, et klubi liikmed klubi tööle energiliselt kaasa tuueks.

R ö g e s.

Pidushtu Pihkwas.

31. jaan. kanti rahwuswähemuste klubis ette näidend "Pihwi".

Pidushtu oli kaunis rahuloldaw. Rahwast oli itkagi wähepoole. Paljud jäid ilmutata seepääl waatamata, et kutselirjad kodu saadeti.

Oleks soowitaw, et jellele pidule järgneks warsti teine.

S. E.

Leningrad.

Rahwapidusid forraldawa komisjoni büroo koosolek 4. weebr. s. a.

Koosolek otsustas pidude programmi lõpuliku koostuadmisel käesolewa kuu kestel läbi wiia ja mitte hiljem kui jelle kuu lõpul kohtadele kätte saata. Selleks otstarbeks kohustada alamkomisjoni omad täielikud eeskawad juba 15. webruariks walmis tegema.

Komisjoni üldkoosolek otsustati 17. weebr. kogu kutsuda. Päewakorda seati: 1) pidude eeskawa lõpuliku kinnitamine; 2) pidustuste aja kindlaks määramine; 3) majandus-tehnilise komisjoni moodustamine ja 4) jooksawad asjad.

Lõpuk otsustati büroo otuseid ajalehes teatada.

—er.

Metoodilise kirjastuse alamkomisjoni koosolek 4. weebr. s. a.

Päewakorras oli alamkomisjoni koosseisu lõpulik moodustamine, õpikirjanduse plaani läbiwaatamine, praktilised küsimused ja jooksawad asjad. Alamkomisjoni koosseis kinnitati järgmiselt: juhatajaks j. m. Waino, juh. asetäitjaks j. m. Wallner, sekretäriks j. m. G. Zeiter, liigeteks j. m. Zeitsmann, Palwadre ja Leningradi kubtomi Eesti sektsiooni esitaja ja metodistideks j. m. Schmidt ja Kure.

Uue õpikirjanduse plaan on nii kogu seatud, et 1. ja 2. aastale ainult lugemisraamat on, kuna 3. ja 4. õpeaasta jaoks "Tõdraamatukogu" ettenähtud, mis 25 ühe-ühe "Tõdraamatut" sisaldab.

Kende "Tõdraamatute" koostuadmisel on kollektiivne töö aluseks wõetud. Et see plaan meie uus on, siis otsustas koosolek selle populärisseerimist ajalehe kaudu toimetada, et eriti maal praktilisel tööle olewaid õpetajaid sellega tutvustada. Edasi otsustati järgmisel korralts plaan kogu seada, misjuguheid õperaamatuid efimejes järjekorras töö alla wõtta.

Waremalt tehtud tööd suhtes otsustati redaktioon läbiwiia ja nimetati selleks wastawad isikud.

Pioneeride küsimuses otsustas koosolek wäljaanda eriraamatut, milles pääasjalikult pioneeridele tähtsad nävunäited ülesmargitud oleksid. Pääle selle otsustati kuufirja "Ede" lehefülgi pioneeride küsimustele tarwitada, mis oistarbeks W. L. R. R. ühingu Leningradi kub. kom. Eesti sektsioonilt nõuda, et "Ede" toimetuse kolleegiumi üks pioneer saaks kinnitatud. Järjekordest komisjoni istangud on kaks korda kuus kesknädalatel, mille kohta eraldi ajalehes teatatakse.

—er.

Ei soowi orjaperemehe mälestust.

(Belsti-Sjobersti wald, Luuga fr.).

Meie kohta nimetatatje Pirowski Luugaks. Teba nimetatatje endise mõija kaasomaniku J. Pirsi järele. Nüüd jäägu see nimi ära ja ta uus nimi olgu P u n a n e L u u g a.

13 perekonna nimel M. Kulja.

Kardawad arwustust.

(Eesti aj. Abdrasf, Bafskiriias).

Seinalehed on üle kõige S. N. W. Liidu omale laia populaarjuse wõitnud. Iga organisatsioon, iga enam arenenud küla annab järjekindlalt oma seinalehte wälja. Ka meie asunduses on mõned edumõttelised seitsimehed arwamist awaldanud oma seinalehte wälja anda, aga see mõte sai juba enne kui ta teostamist leidis, teiste poolt porise tallatud, nende meelest olla seinaleht ainult inimeste pahandaja, nimelt kujutatatje siin seinalehte ainult pilklehena ette. Ja siin te juba oleks, siis ei soowi siinised inimesed omi wigasid näha ega neid parandada ja seepärast ei ole meil seinalehte. Kuid pole wiga, meil on meel "Edasit".

"S o m m."

Protest

walge terrori wastu Gesti.

Räed tööliste küljest.

Meie Borowujchka küla eesilajed Altai kubermangus protesteerime walge Gesti timukate wägivalda wastu „149“ kommunisti protsessi ja sm. Lompi maha'astmise puhul. Kodanlus tahab sellega revolutsioonilist liikumist seisma panna, kuid ta ei mõida sellega muud kui töölisteklassi kättemaksimist. Meie hüüame: „Räed tööliste küljest.“

Elagu revolutsioon Gesti!

Wäriise, kodanlus!

(Laktjowla küla, Altai kub., asunikude protesti.)

Protesteerime walge terrori wastu Gesti ning mõistame hukka timukate tegu. „Demokraatlik wabariit“ pidutseb wägivalda kordajaatmise juures, kuid ei ole laugel tund, mil kodanlus peab aru andma töörahwa kohtu ees. Wäriise walge Gesti kodanlus töörahwalasfi ees!

Needus timukatele.

(Perejelenki wallast, Põhja-Düüna kub.). Meie, asunikud ja Noorte Ühingu liikmed, jaadame oma needuse Gestiwalla we-rektorele. Dotame millal tuleb tund, et Gestiwalla töölisteklassile abits rutata.

Sorn.

Teadus ja tehnika.

Kõige suurem weelalune paat.

Sõjariistade wähenemise kätte all ehitatakse Inglismaal enneolemata juuri weelalune paat. Hiljuti teatati weelalusest paadist L 43, kui kõige suuremalt. 19. jaanuaril lasti Porthmutis wette uus weelalune paat X 1, mille ehitust seni jaladuses hoiti ja mis oma juurusega kõik senised üle lööb. Selle paadi pikkus on 350 jalga, sõidab weel kiirusega 32 sõlme tunnis, on varustatud 30,5 sentimeetri kalibri lüüsi juurtega, mis nagu soomuslaewadelgi on paigutatud erilistesse tornidesse ja weelaluse paadi meeskond on üle 100 inimese suur.

Uue elemendi otsimisel.

Läinud aastal leiti üles element, mida nimetatakse gaaniiks. 92 elemendi otsimise järjekorras on tema nr. 72. Praegu on õpetlased lähedal elemendi nr. 61 leidmisele. Ameerika professor Dapp leidis haruldaste maade preparaate uurimisel selle elemendi nörle spetsiuri jooni ja mõib arvata, et temal forda lähed lähemal ajal seda elementi leida. See element on lähelane niinimetatud zerule, mida kasutatakse gaasilampide valmistamisel. Kuid jäädawad weel tundmatalt järgmised elemendid: nr. 43, 75, 85 ja 87.

Kõige wäiksem elektri lamp.

Kõige wäiksemad elektri lamped tutjutakse „niiteradels“, need on 1/2 sentimeetri läbimõõda ja nende woolu pinewus on kõigest 1/5 wolti. Sarnaseid lampes kasutawad haigemajade arstid. Hiljuti kasutas üks Ameerika arst jarnast lampi raudnaela wäljawõtmisel tahetsakuuse tütar-

Side maa ja linna wahel armudes.

Mis Leningradi tööliised jellel alal ära teinud.

Liikmete arm Leningradi maa üle kultuur-hoolekande seltsil. — Hoolealuseid on 117 walda. — Kui palju tulutatakse kultuur-hoolekande päale. — Milleks seda tarwitatakse. — Kuidas lõweneb side maa ja linna wahel.

Meie talupoeg on revolutsiooni wältel hiigla edenemisehüppe läbi teinud. See ei ole mitte enam „hall mats“, kes muud midagi ei teadnud, kui loota „armulise härra“ lahtuse päale, k.s. abi lootis jumalalt ja keisrilt. Wenemaa talupoeg on juba pääjagu pikemaks kaswanud, see on tõelolu. Kuid tõelolu on ka see, et endine pimeus-tes wihimine kogu ta elusse jedawõrd jügawad jäljed on jätnud, et nende kaotamine weel palju tööd ja arenemist nõuab. Selle protsessi kiirendamiseks ajuski talupojale tööline appi, andes oma wähem arenenud mõtluse seltsimehele juhatusi uue elu korraldamiseks. See linna tööliste kultuuriline hoolekanne on eriti wiimastel kuudel edenemine. Ei ole peaaegu ühtki linna, kus oleks tööliste maa üle kultuur-hoolekande seltsilid. Kuid kõitide nende seltside hulgas paistab eriti silma Leningradi linna ja kubermangu selts, kellel 251.909 liiget on, neist kreisides ja kroonlinnas 31.196, kes on endid koondunud 800 kohaliku ja 10 raiooni ja kreisi organisatsioonide ümber.

Hoolealuseid waldaid on ükste 117. Neist on Leningradi kubermangus 92, ülejäänud 25 Põhja-Lääne oblastis. Leningradi linn üksi hoolitseb 94 walla kultuuriliste nõuete eest. Kroonlinna ja kreisi hoolealuseid on 23 walda.

Sisestulekuid saab selts omale liikmetest, wabatahtlikkudest korjandustest jne. Sel teel tuli läinud aastal maiist kuni oktoobrini sisse 64.161 rubla. Üldse ulatab iga raiooni keskmine eelarwe 20—25 tuhanda rubla ümber.

lapse kurgust. Pliiatfi jämeduse hõbe torusse pandi nimetud elektri lam. Toru torgati lapsele kurgu ja elektri lamp andis küllalt walguist selleks, et näha, kus nael asub.

Mitmesugust.

Balju on Jaapani maawärisemise ohwriid nõudnud.

Jaapani maawärisemise ohwriid arm on ametlikult teadete järgi, mis professor Imamura kogunud järgmine: hukkunuid — 99.331, haawatuid 103.733 ja teadmata kadunud 43.476. Tokio kohta teadawad need arvud 59.065, 15.674 ja 1.055, Jokohama kohta 23.440, 42.053 ja 3.283. Wõrreldes teiste suurte maawärisemistega ei ole see ohwriid arm laugeliski erafordne. Kii hukkus näiteks Messima maawärisemise aegu 1908 aastal 100.000 hinge, Hiina maawärisemise aegu 1920 a. 180.000 jne. Mis puutub Jaapani maawärisemise läbi sünnitatud ainelistesse kahjudeesse, siis ulatavad need prof. Suggeri järgi 4.586 miljonile dollarile.

Milleks tarwitab selts oma sisestulekuid?

Päämised wäljaminekud on seltsil ajalehede tellimisele (oktoobris saadeti maale 12.901 ek. ajalehti) päale ja abiantmises lugemistubadele ja koolidele. Päale selle on seltsil weel terwe rida palgalisi tööliste talunäiterahwaste, pioneeride jne. seas töötamises. Moskwa-Karwa raioonis on isegi arstide lendjal iguhaiaguste arstimisest jne. Päale selle saadab selts maale ettelugejaid põllumajanduse, poliitkirjanduse jne. alal. Mitmed raioonid annawad oma hoolealustele päale kultuurilise abi ka majanduslikku abi, organiseerides kooperatiive, põllutööstuste laenupunktisid. Kii organiseerisid rahapaja tööliised Kingisjepa kreisis, Kotel-nitsi wallas põllutööstuste laenupunktis, Keiklinna raioonis elektrotööstuses Wõtegra kreisis 9 walda, Wiiburi raioonis paneb erilist rõhku kooperatiivide edendamise päale jne.

Kuidas elaw side maa ja linna wahel lõweneb, näitawad järgmised arvud: 1. aprillist kuni 1. novembrini käisid maal 676 inimest, novembrist 299 inimest. Seltsi asjus tulid talupoegi Leningradi 1. aprillist kuni 1. novembrini 750 inimest, novembrist aga juba 361 inimest.

Üaltoodud arvud peegeldawad selgelt sideme kõwenemist tööliste ja talupoegade wahel. Et tööli aga weel rohkem eda oleks, selleks tuleb võimalikult laiemad töörahwa hulkasid maa üle kultuur-hoolekande seltside ümber koondada. Ühijel jõul lõhume maha selle seina, mis seni weel linna maast eraldab.

Kirjawastused.

J. Meos, Nowgorodis. Teie „luud jõulud, saime liig hilja kätte. Ei ilmu. Kirjutage.

Üks palgatööline. Teie kaebate, et kommunistide seas on kõwatuid isikuid. Sarnaseid muidugi juhtub olema, kuid sarnaseid partei ei jalli ja nad kaawad oma teenitud palga. Et sarnastest kõlmatutest liikmetest partei ja töörahwa walitus lahti saaks, on tarwis, et igalüks ja ta teie aitahtsuse neid wäewalga teema.

Teie kirjutate, et jään on üks kommunist, „kes ei keeldu waelel töölistel wiimast sarki seljast ära tõmbama“. Teatage temast kõrgemale partei organisatsioonile, ehk ka meile, näidake ära faktide põhjal, milles ta kirjutegewus seisab. Karta ei maksa. Kirjasaatja nimi jääb saladusse.

Kui teie seda ei tee ja kardate wälja astuda, siis ei saada sarnastest ebakommunistidest jagu. Siis tuleb wälja, et teie sarnaseid isikuid ise warijate.

Kui maadöö ühed ise julgelt wälja astuwad, siis mõib kaotada sarnaseid ja palju teisi wäärnastusi.

Sm. Nõel, Waskiirias. Ameerikas ilmutab „Lus 31m“ endiselt ebas. Üdris: „Lus 31m“, 1787 1-st Ave, New-York

N. J. Mafab: aastas — 3 dol. 50 c., pooleks aastaks — 1 dol. 80 c. Etia jounab umbes kuu jooksul.

„Naastööline“, Waskiirias. Kirjasaatjaks peame meie iga seltsimeest, kes meile järjekindlalt jonnmeid saadab. Teid juba mõib sarnaseks lugeda.

Gilane börse:

Meesolu kindel. Mõutakse mõidulaenu obligatsioon.

Reitkassa kohustusel martis 99% tsherm. aprillist 98 1/2 „ juunist 96 3/4 „ „ 9 rbl. 32 kop. Naestierlingid „ 1 r. 94 1/2 „ Doll-rid „ 10 „ 50 „ Brantsuse frangid „ 51 „ 75 „ Rootsi kroonid „ 4 „ 85 „ Soome margad „ 90 „ Talupoja laen „ 1 mõidulaen 2 rbl. 88 kop. — 2 rbl. 91 kop.

Teadaanded.

Puhlepäewal, kell 7 õhtul on Haridusmaja lugemistalal käijate ja raamatutogu lugejate koosolek. Palutakse tõi ilmuda. Raamatutogu juhataja.

Rahwapiidusid korraldawa komisjoni büroo teatab alamkomisjonide organisatori-tele, et tõi alamkomisjonid kuni 15. weebr. omad eesawad lõpulikult kofu seadma peawad ja 17. weebr. kella 8 õht. Haridusmajas drapeatawa korraldawa komisjoni üldkoosolekule kinnitamiseks ette panema.

Korrald. kom. büroo.

Rahwapiidusid korraldawa komisjoni büroo teatab seega, et korraldawa komisjoni üldkoosolek 17. weebr. kell 8 õhtul Haridusmajas ära peetakse.

Päewakord: 1) Rahwapiidude eesawad lõpulik kinnitamine, 2) pidude aja kindlaksmääramine, 3) majandus-tehnillise komisjoni moodustamine ja 4) jooksawad asjad.

Korrald. kom. büroo.

Haridusmaja teatri harjutuste järjekord.

Reedel, 6. weebr.

kell 8 „Sõbus talupoeg“.

Puhlepäewal, 8. weebuaril kella 1/21—1/21 Häälepanetu kurgus. „1/21—1/22 Kõituka kurgus.

Wast. instrktor-organisator.

Täna teatrites:

Aladeem. riiklik ooperi ja baleti teater „Лозгрия“.

Aladeemiline riiklik drama teater „Горе от ума“.

Aladeemil. riiklik wäike ooperi teater „Fayer“.

Riiklik suur draamateater „Корона и плащ“.

Rahwamaja „Разбойники“.

Teater „Юных Зрителей“.

„Похититель огня“.

Muusikaline komöödia „Марица“.

Basfaj „Блудливый директор“.

Gosnaf. „Смерть Иоанна Грозного“.

Wastutaw toimetaja: N. Trenseldt. Wäljaandja: Gesti Kirjastuse ühisus

— Haridusmaja. — Orkestri juhi mittetohalejõudmise pärast lütatakse „Sõbusa talupoja“ ettekanne 14. ja 15. weebuaril päale edasi.

Sarmaja juhatus.

Teisipäewal, 10. weebr. j. a.

Teise astme marksiist-leninismi ringi järjekordne istang.

Kesknädalal, 11. weebr. j. a.,

Esimese astme marksiist-leninismi ringi järjekordne istang.

Algus kell 8 õhtul.

Sm. W. Kingisjepa nimeline Eesti tööliste Haridusmaja.

Puhlepäewal, 8. weebuaril

Ekstursioon

usuwastasesse muuseumi.

(Belinski uul. 16).

Kogumine Haridusmajasse kell 1/21 päewal.

Siawõtt 15 kop.

Juhatus.

Zaschfendis

wõtab

„Edasi“, „Säde“ ja „Drafi“ päale tellimisi wastu komisjar.

Sm. Viu

Sõjawäe haigemaja, Waskiini uul., kella 6—10 õhtul.

Lõõta Eesti asunduses

Lunga fr., mõtab „Edasi“ päale tellimisi wastu sm. N. Wilson.

Woltshinski asunduses

Lunga kreisis ja ümbruskonnas mõtab „Edasi“ päale tellimisi wastu kooliõpetaja sm. R. Koozits.

Kroonlinnas

wõtab „Edasi“ tellimisi wastu sm. Gwel.

Бюро союзов, Ленинская 51

Titopesa asunduses

wõtab „Edasi“, „Drafi“ ja „Säde“ päale tellimisi wastu Aleksander Kist.

Lofitsja wallas

Dudowa kreisis

wõtab

„Edasi“ päale tellimisi wastu wastutaw walla organisator sm. Jõode

Ajalehti mõib tellida ka järelmaksu päale.

Kusnetski haigemaja Kusnetski nõi, 7. tel.

180—52. Wastuõtm. lühikeses spets. professorite ja asistentide pooli kella 10 homm. kuni kella 10 õht. Mõlised wõõbid (naistehaigused ja sünnitamine). Ras-

tejalaste luematel met. järelewas-tamine ja terawia kroonil.

Sifilis 606 tripper 914 Suguwõimetus masi, ja elektrif., ham-baarsim. ja funklii hamb. Arstide kutsum. kogu.

Dr. Grünberg Wostanije (end. Enamensk.) uul.

nr. 2, 25. Oktobr. prosp. nurgal, telef. 562-37 — Wastu-wõte iga päew kella 9—12 h.m. a kella 4—8 õhtul; naistehaigustele eraldi. Praeguajaja arstimisabinõud.

Sifilis (914) ja tripper (terawaf. ja Snguorgaanide igatülgne arstimine).

Grihaigemaja, Nõmiste, naiste-sünnitamise, lõike, hamba-kurgu-, kõrwa-, nina- ja iguhaiagused.

Sifilis (606—914), pöiehaigused, tripper. Wastuõtte tunnid erialadel homm. f. 9 kuni õht. f. 9. 3. Juuli (end. Sadowaja) uul. nr. 42, Sennoi nurgal. Tel. 163-31 ja 163-32.

Wil. welsler-ammaemand

H. N. Wilun - Kolpatowa uundas wastuõtmisi: nõuanded ja abi ras-tejalgetele, sünnitajatele, naistehaiguse- jeb. Kella 10. homm. kuni kella 7 õht. Troitskaja 11, krt. 7. Sissetul pa-raadustest.